

BESZÁMOLÓ

Oktatási, Művelődési és Kulturális Tanácsnokként 2022-ben kiemelt feladatként kezeltem, a járványügyi szabályok 2022. tavaszi visszavonása után az újpesti kulturális intézmények immár korlátozások nélküli környezetben történő működésének vizsgálatát.

2022-ben az intézményrendszer jelentős része a korábbi évekre jellemző programokkal, eseményekkel várta a nézőket, látogatókat.

Szent István tér, nyári szabadtéri programok

Közösségi programok között a több éven át sikeres Óriáshomokozó és a hozzákapcsolódó gyermekjátsszótér átalakításra került, és immár „Aktív Főtér” néven kínál a nyári időszakban szabadtéri program lehetőséget. Újításként fitness, közösségi tánc-, és mozgásprogramok szerepelnek. Az új programok újpestiek általi látogatottsága elég korlátozott, úgy látom, hogy alkalmanként egy-egy már kialakult csoport tagjai jelentek meg az eseményeken, az újonnan bekapcsolódó résztvevők száma nagyon alacsony. A rendezvény időpontok és a többször előforduló kánikulai körülmények nem kedveztek a fitnessfoglalkozásokhoz alkalomszerűen kapcsolódni szándékozóknak. A délutáni szabadtéri közösségi tánc rendezvények véleményem szerint sokkal inkább számíthatnak olyan érdeklődő újpestiek csatlakozására, akik korábban nem vettek részt ilyen programokon, vagy csak érdeklődő látogatóként sétálnak a téren. Tánc-, és mozgásprogramok résztvevői főleg a nyugdíjas korosztályból kerülnek ki.

UP Rendezvénytér

Korábbi években az Ifjúsági Ház és a Polgár Centrum nagyobb számban szervezett színházi előadásokat, valamint az UP Rendezvény tér 2019-es indulása lehetőséget teremtett akár nagyobb léptékű előadások szervezésére is. A koronavírus járványveszélyhelyzet idején az UP Rendezvénytér sem működhetett, viszont annak feloldása után sem történt meg a kulturális funkció elvárt felívelése. Kimondhatjuk, hogy az UP Rendezvénytér jelenleg alulhasznosított.

2022-re az UP rendezvénytér színházi kínálata kizárólag egy társulatra – Pintér Béla Társulata – korlátozódik. A társulat nevét adó Pintér Béla drámaíró, színész, színházi rendező politikai elkötelezettsége közismert. Enyedi Éva Pintér Béla Drámák című kötetében utószóként megjelent tanulmánya azt írja a kötetben megjelent drámák harmadik szakaszáról, hogy azokban „*a direkter politikai reflexió ... a nemzettudat dekonstrukciója és újrateremtése, egy egész országot érintő jelen és múltbeli tabuk ledöntése*” kerül előtérbe. A tanulmány társulathoz kötődő szerzőjének mondatai azt igazolják, hogy a társulat célközönsége balliberális értékrendű közönség soraiból kerül ki. Feltételezhető, hogy közöttük többségben vannak a nem újpesti lakosok. A sokszor teltházas előadások azt mutatják, hogy a fővárosban igény van „rendszerkritikus” előadásokra és a Pintér Béla darabok áthallásos vagy direkt politikai üzeneteire. Hogy

ennek az igénynek alá kell rendelni az UP Rendezvénytér milliárdos költséggel felépített teljes infrastruktúráját és ezzel jelentősen szűkíteni Újpest kulturális választékát, az erősen véleményesnek nevezhető.

A fentiekből következik, hogy Újpest kulturális életében a Pintér Béla Társulat megjelenése, színházi előadásai csak látszólag jelentenek bővülést.

Éppen a fentiek miatt érdemes lenne felmérni, hogy az előadásokra jegyet váltók között milyen arányban találhatók újpestiek, illetve azt is, hogy az újpesti, rendszeresen színházba járó közönség részéről milyen jellegű színházi előadásokra, kulturális eseményekre van kereslet.

Az UP Rendezvénytér a színházi előadások mellett évi pár alkalommal önálló estek, és egy-egy a kistermekben vagy az előtérben megtartható, főleg beszélgetős programoknak ad helyet. Az épület adottságai és színvonala ennél jóval több lehetőséget biztosítana. Az edukációs ismeretterjesztő oktatási rendezvények számát szintén emelni kellene, hiszen az UP rendezvénytér felszereltsége lehetővé tenné, hogy több oktatási és ismeretterjesztő programnak adjon helyet.

Az UP Rendezvénytér színpadi hang- és fénytechnikájának éves bérleti díja a 2022. évi költségvetése szerint 76 millió forintba kerül. Az elmúlt három évben erre a célra kifizetett és az erre a célra meghirdetett pályázatokon – amelyekre érthetetlen okból nem pályázott az Önkormányzat – elnyerhető összegekből már régen megoldható lett volna ennek a felesleges kiadásnak a kiváltása. A hangtechnikára 2019-ben előkészített ajánlat volt egy szakmai körökben elismert gyártó képviselétől, amely elvetésre kerül. Az azóta eltelt idő alatt az akkori beszerzési költségek vélhetően emelkedtek.

A jelenlegi konstrukció az UP Rendezvénytér fenntartó általi működtetése szempontjából egyszerűbb és problémamentesebb, mint egy befogadó színház sokszínű, esetleg saját bemutatókkal kiegészített repertoárjának évről évre történő kialakítása. Kérdésként vetődik fel, hogy a jelentős költséggel létrehozott UP rendezvénytér ilyen szinten lebutított használata mennyiben szolgálja az újpesti lakosság kulturális igényét. Érdemes lenne kiszámolni, hogy a jelenlegi városvezetésnek kedvező „direkt politikai reflexió” mennyibe kerül Újpest Önkormányzatának. A bevételek – bérleti díj és esetleg a jegyelőadásokból átengedett rész, valamint kiadások – energia, takarítás, személyzet, hirdetések, amortizáció és egyéb szolgáltatások, ... milyen egyenleget mutatnak. Ugyanis a színházi előadások, próbák, irodahasználat jelenlegi rendszere megnehezíti, sőt inkább ellehetetleníti az épület egyéb hasznosítását, színesebb programkínálat kialakítását.

Mivel az UP Rendezvénytér elszigetelten működik, nem tekinthető találkozási pontnak, és a Szent István tér átalakítása sem segíti, hogy az épület fejlődése ebbe az irányba induljon. Csak egy nagy látogatottsággal üzemelő UP Rendezvénytér emelheti fel Újpest főterének használati értékét, ami fordítva is igaz. A jelenlegi gazdasági környezet kedvező változása, jó lehetőséget teremt arra, hogy a jelenlegi helyzetben alulhasznosítottnak értékelhető városközpont kulturális és turisztikai értéke növekedjen.

Újpesti Kulturális Központ

Az UP Rendezvénytér használatba vétele és a koronavírus járványveszélyhelyzet kedvezőtlen hatással volt az Újpesti Kulturális Központira.

Az Ifjúsági Ház és a Polgár Centrum havi rendszerességgel rendezett képzőművészeti és fotó kiállításokat. Az Ifjúsági Ház és a hozzá tartozó színterek színházi funkciója csökkent, gyermek színházi előadásokra korlátozódott. Családi programok és gyerek programok is az évek óta megszokott ritmus szerint szerveződnek. Az Ifjúsági Házhoz tartozó további helyszíneken az adottságokhoz alkalmazkodó kisebb gyermek és családi programok szervezése jellemző. Ami rendben is lenne, ha az UP Rendezvénytér nem a korábban bemutatott struktúrában működne.

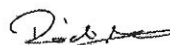
A Polgár Centrum, és benne az Újpest Galériával Budapest egyik utolsó orfeum jellegű épülete, felújítása halaszthatatlan. Erről 2023-ban – a magas költségek ellenére is – döntést kell hozni. A Polgár Centrum épületét átgondolt tervezéssel nyereségesen működő találkozási ponttá, valódi többfunkciós kulturális létesítménnyé lehetne átalakítani. Ha az elengedhetetlen felújítás elmarad, akkor egyes részei rövidesen bontandó állapotba kerülnek. Amivel Újpest egyik ikonikus helye válna enyészetté.

2010-2019 között magam is támogattam az újpesti óvodás csoportok Újpesti Piaclátogatásainak megszervezését, és örülök, hogy 2022 őszétől sikerült újraindítani ezt a jó hagyományt és a gyermekek újra heti rendszerességgel látogathatnak ki az Újpesti Piacra.

2022-ben a szabadtéri rendezvények rövidebbek és szerényebbek voltak, a Karácsonyi Vásár, Káposztásmegyeri Nap, és a Városnapok volumene, programgazdagsága és látogatottsága elmaradt a koronavírus járványveszélyhelyzet előtti rendezvényekétől. A hagyományos Újpesti Borvíkend viszont továbbra is európai színvonalú, jó hangulatú rendezvény, nagy látogatottsággal.

Remélhetőleg a jövőben lesz szándék, anyagi és humán erőforrás a programkínálat bővítésére, színésítésére.

Budapest 2022.12.28.

Rádi Attila
Oktatási, Művelődési és Kulturális Tanácsnok

